

Mk 5,1-20: *Přijeli na protější břeh moře do krajiny gerasenské. Sotva vystoupil z lodi, vyšel proti němu z hrobů člověk nečistého ducha. Ten bydlel v hrobech a nikdo ho nedokázal spoutat už ani řetězy. Často totiž byl už spoután okovy a řetězy, ale řetězy se sebe strhal a okovy rozlámал. Nikdo neměl sílu ho zkrotit. A stále v noci i ve dne křičel mezi hroby a na horách a bil do sebe kamením. Když spatřil z dálky Ježíše, přiběhl, padl před ním na zem a hrozně křičel: „Co je ti po mně, Ježíši, synu Boha nejvyššího? Při Bohu tě zapřísahám, netrap mě!“ Ježíš mu totiž řekl: „Duchu nečistý, vyjdi z toho člověka!“ A zeptal se ho: „Jaké je tvé jméno?“ Odpověděl: „Mé jméno je ‚legie‘, poněvadž je nás mnoho.“ A velmi ho prosil, aby je neposílal pryč z té krajiny. Páso se tam na svahu hory velké stádo vepřů. I prosili ho ti zlí duchové: „Pošli nás, ať vejdemo do těch vepřů!“ On jim to dovolil. Tu nečistí duchové vyšli z posedlého a vešli do vepřů. Stádo pak - bylo jich na dva tisíce - hnalo se střemhlav po srázu do moře a v moři se utopilo. Pasáci utekli a donesli o tom zprávu do města i vesnic. Lidé se šli podívat, co se stalo. Přišli k Ježíšovi a spatřili toho posedlého, který míval množství zlých duchů, jak sedí oblečen a chová se rozumně; a zděsili se. Ti, kteří to viděli, vyprávěli o posedlém a také o vepřích, co se s nimi stalo. Tu počali Ježíše prosit, aby odešel z jejich končin. Když vstupoval na loď, prosil ho ten člověk dříve posedlý, aby směl s ním. Ale nedovolil mu to a řekl: „Jdi domů k svým a pověz jim, jak veliké věci ti učinil Pán, když se nad tebou smíloval.“ Tehdy odešel a začal zvěstovat v Dekapoli, jak veliké věci mu učinil Ježíš; a všichni se divili.*

Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království, říkal Ježíš. Lidi ho pak rádi poslouchali, protože to, co říkal, k nim promlouvalo a dávalo jim to smysl, což u svých učitelů moc nezažívali. Hrnuli se k němu jednotlivě i v houfch a čekali, že vyřeší všechno, co je trápí, ba že vyřeší i to, co vyřešit nejde. Pro začátek že je aspoň zbaví nemoci.

Někteří z nich měli těžký problém – vypravěč to líčí tak, že byli pod mocí nečistých duchů. Někoho znáte, a najednou koukáte, co se to s ním děje, to snad ani není on, co to do něj vjelo? Žádnými argumenty

ho nepřesvědčíte, vysvětlování je ztráta času. Myslí za něj a mluví z něj cosi temného, co k němu snad nepatří, ale vězí v tom až po uši. Ježíš, když takové lidi potkal, jim nic nevysvětloval ani je nepřesvědčoval. Prostě je měl rád. Měl rád toho člověka, který je teď pod temnou a divnou slupkou či nátěrem – vždyť i k němu se přece přiblížilo Boží království. Jenomže ty divnosti, které toho člověka drží v šachu, ho nechtějí pustit a svobodu Božího králování nemůžou vystát. Tak z toho býval konflikt.

Jednou Ježíš vyprávěl pár podobeství, aby přirovnáním přiblížil, jak to s tím Božím královstvím je. Bylo to na břehu velkého jezera, kterému přezdívali moře, a protože bylo posluchačů moc, mluvil k nim z loďky. Pak už byl večer, a tak s učedníky vyrazili, že se přeplaví na nevládný protější břeh. Ze tmy a z vody šel strach – aspoň si mohli na vlastní kůži vyzkoušet, nakolik se dovedou spolehnout na Boží přítomnost a na to Boží království, jež přichází. Odhodláni k tomu asi byli, jenže víte, jak to je: voda je hluboká, prý plná zlých sil, a navíc začíná noc a v noci mají satanovi sluhové pré. Zvedl se vítr, na loďku se valí vlny a brzy půjde ke dnu, jenže Ježíš větru a moři pohrozil a umlčel je. Z těch přírodních živlů jim bylo úzko, ale že se jich Ježíš nebojí, toho se učedníci dost lekli. Kdo to jen je, že na něj ani to moře nemá?

Dopluli na protější břeh. Tam pobíhal místní poděs: bydlel na hřbitově, ubližoval si a lidi se ho báli. Raději ho poutali řetězy a okovy, ale on se z nich vždycky dostal ven. Báli se ho, protože si ho osedlaly jakési temné síly a nebylo jich málo. Nebyla s ním kloudná řeč, jako není kloudná řeč s nikým, kdo je něčím posedlý (strachem ze smrti, z prohry, z cizích lidí, anebo žárlivostí, ješitností, nenávistí k někomu, touhou po moci).

Ze hřbitovního poděsa v Gerase šla na lidi hrůza. Proto ho poutali okovy a paragrafy. Když uviděl Ježíše, tvrdil, že je mu moc dobře a nic mu neschází a ať jde Ježíš pryč: „Synu Boha nejvyššího, netrap mě!“

To už víme, že temní duchové a poslové zla Ježíše neviděli rádi. Občas někdo nemocný Ježíše požádal: „Chceš-li, udělej něco, ať je mi líp,“ ale tady je to jinak. Tady přichází Ježíš, který přináší svobodu od zla, a proti němu stojí muž, kterého si zlo spoutalo a podmanilo tak důkladně, až tvrdí, že je mu šťastně a bezpečně a že to takhle má být a ať ho syn Boží nechá na pokoji. „Jdi pryč a netrap mě,“ to opravdu nezní jako prosba o pomoc. Ježíš přichází se svobodou od zla, ale ten muž o ni nestojí a považuje ji za trápení, protože je ve vleku někoho, kdo mu život podle Božích not nepřeje.

Ježíš přináší něco, co vám nikdo jiný než Bůh prostě nedá a dát nemůže. Ale bude to něco stát. Ve vyprávění je to tak, že temné síly přestoupily do stáda vepřů a ti se vrhli do moře a utopili. Posedlý a na zlu závislý člověk je zase zdrav, ačkoli předtím výslovně křičel, že o to nestojí. Teď tu sedí normálně oblečen a chová se rozumně, což jeho spoluobčany děsí: báli se ho, ale už si zvykli, a teď to má být nějak jinak a toho se možná bojí ještě víc. Když se dozvěděli, co se stalo s jejich prasaty, požádali Ježíše, ať z jejich končin zase odejde.

Požádali, ať jde pryč, a on to udělal. Takže do té cizí krajiny za mořem vážil cestu jen kvůli jednomu jedinému člověku. Může vám to připadat jako plýtvání časem a silami, ale Bůh to tak asi někdy dělá. Oceníte to nejspíš, až když ten jeden jediný člověk budete vy.

Ten uzdravený chtěl s Ježíšem a s učedníky taky odjet. Co tady? Nikoho tu nemá, žil mezi hroby a všichni se ho báli. Chce odtud pryč, ale Ježíš mu to nedovolil: samozřejmě, že tu někoho máš, tak mezi ně běž a řekni jim, jak moc ti pomohl Bůh.

To uzdravení stálo dva tisíce prasat, což žádná zdravotní pojišťovna nezaplátí. Je to drahé, nebo ne? Stálo to za to? Záleží, odkud se na to díváte: dostat někoho pološíleného zpět mezi lidi, to je dar nesmírné hodnoty. Vymanit člověka z krunýře strachu a nenávisti bývá skoro nemožné, stojí to spoustu lásky a spoustu sil, které by se daly napřít

jinam. Stojí to za to? Jak vidno, Bohu ano.

Majitelům tamtěch prasat to vycházelo jinak. V Kralické bibli je na jejich adresu kritická poznámka, že jim vepři byli milejší než spasení. A co škody se týče, prý se jim žádná nestala, vždyť celá země a vše, co na ní je, patří Bohu a on si s tím může dělat, co chce (a my můžeme leda konstatovat: Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal).

Takhle to snáz řekne, kdo žádná stáda nikdy neměl, než ten, kdo o ně právě přišel. Leč dávní čeští bratři tu po vzoru vypravěče Marka neřeší majetkové otázky a místo toho vyhroť otázkou, na kterou si máme sami hledat odpověď. Zrovna na neděli díkůvzdání se to nabízí: je vám milejší vepř v hrsti, nebo spasení na střeše? Nejrady jistě obojí, jenže tak to vždycky nejde. Už proto, že žijeme ve světě, kde nad lidmi získávají moc různé pološílené síly. Prasata, do nichž se v tom příběhu temní démoni přemístili, se utopila a člověk by čekal, že démoni s nimi, ale asi ne – do lidí zase jako by cosi vjelo a zdá se jim, že pro ně Bůh znamená ztrátu.

„Tak jdi mezi ně,“ řekl zachráněnému Ježíš, „mezi ty, kdo o Boží milost nestojí – ať je mezi nimi někdo, kdo jim z vlastní zkušenosti řekne, jak velké věci činí Pán.“

požehnání

Bůh vás má rád a vaše průšvihy mu v tom nezabrání. To neznamená, že bychom se jim neměli bránit: ale nebojujeme přitom proti lidem, nýbrž proti moci a silám, které si je – i nás – podmaňují, svírají a ničí. Slibují, že vám dají něco lepšího než Bůh, a člověk jim někdy podlehne. Ale Bůh vás má rád a ani vaše průšvihy mu v tom nezabrání. Ježíše vzkřísil jako prvního – díky němu jsme i my zproštěni hříchů a jsme Bohu blíží.

Ať vás tedy Boží pokoj provází ode dneška už napořád na všech životních cestách, po nichž máte projít; nechtě se to děje Bohu k slávě a vám i vašim bližním k radosti a k naději. Amen.